

Universitatea Tehnică a Moldovei

ÎMBOGĂȚIREA NEJUSTIFICATĂ

Student:

Radu Secrieru

Conducător:

Ina Bostan

conf. univ., doctor în drept

Chișinău, 2020

REZUMAT
Secieru Radu "Îmbogățirea nejustificată".
Teză pentru obținerea gradului științific de magistru în drept.
Specialitatea: 381 Drept. Chișinău, 2020.

Structura tezei este următoarea: Introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 62 numiri, 82 pagini text de bază.

Cuvinte-cheie: drept de restituire, persoana dezavantajată, îmbogățire nejustificată.

Domeniul de studiu: Drept civil.

Problematica studiului. Reprezintă cercetarea complexă a instituției îmbogățirii nejustificate prin prisma dreptului național și internațional cu elucidarea și identificarea particularităților multiaspectuale prin definirea mecanismelor de realizare și punerii în aplicare practică a acestei instituții în legislația națională. Întru atingerea scopului propus, au fost identificate următoarele obiective: nuanțarea conceptului noțiunii și esenței îmbogățirii nejustificate; caracterele juridice a instituției îmbogățirii nejustificate; modalitatea și procedura restituirii îmbogățirii nejustificate; evoluția istorică a apariției instituției; caracterizarea instituției în conflictul de legi; aprecierea aspectelor de drept comparat a instituției; analiza jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului și instanțelor naționale a aplicabilității practice, în materia dreptului la restituirea îmbogățirii nejustificate.

Originalitatea științifică a studiului realizat vine să continue efortul depus prin aprofundarea și elucidarea dreptului la restituire a îmbogățirii nejustificate. Cercetarea științifică rezidă în analiza multe aspectuală a conceptelor și definițiilor expuse în literatura de specialitate autohtonă și străină, trecute prin filtrul unei analize proprii a autorului, precum și înaintarea de soluții, idei, concepte care în viziunea noastră, reglementează instituția dată.

Obiectivele în prezenta teză de master, constă în primul rând în relevarea importanței asigurării dreptului de a solicita și a primi îmbogățirea nejustificată al cetățeanului și elaborarea recomandărilor pentru modificarea actelor normative din Republica Moldova, care au menirea de a îmbunătăți mecanismul realizării și valorificării drepturilor acestui drept, condiții indispensabile dezvoltării democrației statului de drept Republica Moldova.

Metodele aplicate la realizarea cercetării reprezintă o descriere, analiză și sinteză a materiei doctrinare, normative și instituționale privind mecanismul de realizare al dreptului de de restituire a îmbogățirii nejustificate, inclusiv rolul organelor statului în acest domeniu în conceptul de *due diligence* în dreptul civil. În ansamblu, lucrarea contribuie la dezvoltarea teoriei din domeniul îmbogățirii nejustificate și perfecționarea legislației naționale.

Rezultatele concrete obținute, se exprimă prin faptul, că lucrarea reprezintă în sine un studiu, care poate fi luat în vedere în cadrul studiilor universitare și postuniversitare – la predarea disciplinelor de drept civil precum și în procesul aplicării legii din domeniul instituției îmbogățirii nejustificate. De asemenea, această lucrare poate servi drept ghid sau călăuză pentru teoreticieni și practicieni, inclusiv avocați și judecători din domeniul civil, pentru o mai bună percepere, înțelegere și soluționare corectă a cazurilor practice. Unele teze, idei novatoare pot fi preluate și aplicate la eventualele modificări de legislație sau referințe în hotărârile explicative ale instanțelor judecătorești spre o mai bună înțelegere a normei legislative. Aportul științific adus, constă în mai multe concluzii, analiză comparativă și recomandări, care vin să suplinească lipsa cercetărilor științifice din domeniul instituției îmbogățirii nejustificate. La general, tematica cercetată, nu a fost supusă până la momentul de față unor investigații științifice multidimensionale de amploare. Astfel, numărul redus a lucrărilor din domeniu dat, precum și nivelul de investigare, determină originalitatea acestui studiu care vine să elimine aspectul lacunar din domeniul cercetării.

SUMMARY
Secieru Radu "Unjustified enrichment".
Thesis for obtaining the scientific degree of master of law.
Specialty: 381 Law. Chisinau, 2020.

The structure of the thesis: Introduction, four chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 62 appointments, 82 pages of basic text.

Keywords: right of restitution, disadvantaged person, unjustified enrichment.

Field of study: Civil law.

The issue of the study. Represents the complex research of the institution of unjustified enrichment through the prism of national and international law with the elucidation and identification of multispective features by defining the mechanisms for implementation and practical implementation of this institution in our national legislation. In achieving the proposed goal, were identified the following objectives: nuance of the concept of the notion and the essence of unjustified enrichment; the legal characteristics of the institution of unjust enrichment; the manner and procedure for returning unjustified enrichment; the historical evolution of the institution's appearance; characterization of the institution in the conflict of laws; appreciation of the comparative law aspects of the institution; analysis of the jurisprudence of the European Court of Human Rights and national courts of practical applicability, in the matter of the right to restitution of unjustified enrichment.

The scientific originality of the study continues the effort made by deepening and elucidating the right to restitution of unjustified enrichment. The scientific research resides in the many aspectual analysis of the concepts and definitions exposed in the local and foreign specialized literature, passed through the filter of the author's own analysis, as well as the submission of solutions, ideas, concepts that in our vision regulate this institution.

The objectives of this master's thesis are primarily to highlight the importance of ensuring the right to request and receive unjustified enrichment of the citizen and to develop recommendations for amending normative acts in the Republic of Moldova, which aim to improve the mechanism of realization and capitalization of this right, indispensable conditions for the development of the rule of law democracy in Republic of Moldova.

The methods applied to the research represent a description, analysis and synthesis of the doctrinal, normative and institutional matter regarding the mechanism of realization of the right to restitution of unjustified enrichment, including the role of state bodies in this field in the concept of *due diligence* in civil law. Overall, the paper contributes to the development of the theory in the field of unjust enrichment and the improvement of national legislation.

The results obtained are expressed by the fact that the paper is in itself a study, which can be considered in university and postgraduate studies - in teaching civil law and in the law process in the field of unjust enrichment. This thesis, can also serve as a guide for theorists and practitioners, including lawyers and judges in the civil field, for a better perception, understanding and correct solution of practical cases. Some theses, innovative ideas can be taken over and applied to possible changes in legislation or references in the explanatory decisions of the courts towards a better understanding of the legislative norm. The scientific contribution brought consists of several conclusions, comparative analysis and recommendations, which come to make up for the lack of scientific research in the field of the institution of unjustified enrichment. In general, the researched topic has not been subjected so far to large-scale multidimensional scientific investigations. Thus, the low number of works in this field, as well as the level of investigation, determines the originality of this study which comes to eliminate the gap in the field of research.

CUPRINS

INTRODUCERE	10
1. ANALIZA STUDIILOR ȘTIINȚIFICE CU PRIVIRE LA ÎMBOGĂȚIREA NEJUSTIFICATĂ	12
1.1 Fenomenul îmbogățirii nejustificate în contextul cercetărilor științifice.....	12
1.2 Evaluarea legislației naționale și internaționale privind îmbogățirea nejustificată, prin prisma legăturilor ei funcționale cu alte instituții ale dreptului.....	16
1.4 Concluzii la Capitolul I.....	19
2. INSTITUȚIA ÎMBOGĂȚIRII NEJUSTIFICATE. REGIMUL JURIDIC AL INSTITUȚIEI ÎMBOGĂȚIRII NEJUSTIFICATE ÎN DREPTUL NAȚIONAL	21
2.1. Evoluția istorică.....	21
2.2. Definirea îmbogățirii nejustificate.....	23
2.3. Caractere juridice ale îmbogățirii nejustificate.....	26
2.4. Modalitatea și procedura restituirii îmbogățirii nejustificate.....	30
3. ASPECTE COMPARATIVE ALE INSTITUȚIEI ÎMBOGĂȚIRII NEJUSTIFICATE CU LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ	39
3.1 Caracteristica instituției în conflictul de legi.....	39
3.2 Instituția îmbogățirii nejustificate în common law.....	45
3.3 Instituția îmbogățirii nejustificate în România.....	48
3.4 Instituția îmbogățirii nejustificate în dreptul Scandinav.....	51
3.5 Îmbogățirea nejustificată ca normă juridică pozitivă în dreptul Suedez.....	54
3.6. Soluțiile oferite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauzele ce țin de îmbogățirea nejustificată.....	57
3.6.1. Cauza Jacob K vs Sparbanken Sverige AB.....	57
3.6.2. Cauza ČAKAREVIĆ v. CROATIA (cererea nr. 48921/13).....	58
3.6.3. Cauza BAROUL PARTNER-A c. MOLDOVEI (cererea nr. 39815/07).....	61
3.6.4. Cauza DRAFT - OVA a.s. v. Slovakia.....	65
3.6.5. Cauza ASE OF KLEIN v. AUSTRIA (cererea nr. 57028/00).....	65
3.6.6. Cauza POPOV (1) v. MOLDOVA (cererea. nr. 74153/01).....	66
3.6.7 Cauza Ion Matasevici vs Anastasia Sahatova și alții. – (dosarul nr. 2ra-625/19)......	66

4. ASPECTE PRACTICE PRIVIND ÎMBOGĂȚIREA NEJUSTIFICATĂ PRIN PRISMA INSTANȚELOR NAȚIONALE DIN REPUBLICA MOLDOVA.....	67
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	90
BIBLIOGRAFIE	92

INTRODUCERE

Obiectivele generale ale lucrării. Omniprezentă în orice domeniu social și juridic, având o istorie bogată și impact major încă din istoria dreptului, instituția îmbogățirii nejustificate, își găsește o nouă consacrare în doctrina juridică și în actualul sistem legislativ național. Instituția dată, nu este o noutate pentru noi, deoarece aceste reglementări nu este vre-o invenție nouă constituită de legiuitorul moldav, dar este o creație din dreptul francez încă din codul civil napolenian. Această instituție, constituie un fapt juridic licit - izvor de obligații, dezvoltat în doctrină și în practica judecătorească.

În opinia noastră, soluționarea practică a problemelor legate de restituția îmbogățirii nejustificate, nu poate fi realizată, fără o înțelegere teoretică a problemelor legate de acest concept. O definire modernă a sensului îmbogățirii nejustificate, necesită dezvoltarea unei complexe cercetări în domeniu, pentru a crea o practică corectă pentru diferite situații.

Premizele actualității inițierii acestui studiu, sub forma tezei de masterat, reiese din ideea că îmbogățirea fără justă cauză se prezintă la momentul actual ca faptul juridic licit prin care are loc mărirea patrimoniului unei persoane prin micșorarea corelativă a patrimoniului altei persoane, fără ca pentru acest efect să existe o cauză justă sau un temei juridic.

Plasarea îmbogățirii nejustificate în capitolul destinat faptului juridic licit și conținutul reglementării din noul Cod civil al RM din 2019, ne îndreptățesc să afirmăm că, definițiile doctrinare avansate sub imperiul Cod civil adoptat în 2002 își păstrează actualitatea. Îmbogățirea fără justă cauză este, în egală măsură, un principiu tradițional al dreptului civil, de profundă respirație romană și un fapt juridic licit. Principiala teorie menționează că, nimănui nu îi este permis a se îmbogăți în dauna altuia, în absența unui temei just.

Importanța teoretică a lucrării. În doctrină, subiectul îmbogățirii nejustificate prezintă un interes deosebit, cu atât mai mult, în contextul apariției noilor raporturi juridice, în care, executarea lor până la un final pozitiv, depind în majoritate, de tehnologii informaționale. În prezenta lucrare, s-a referit la stadiul actual al cunoașterii, prezentând aspecte utile și necesare pentru fundamentarea și soluționarea problemei abordate și a soluțiilor formulate în lucrare.

În contextul recentelor modificări survenite la nivelul legislației civile a Republicii Moldova, instituția *îmbogățirii nejustificate* este expusă în Capitolul XXXII al Noului Cod Civil al Republicii Moldova [5, art. 132]. Conform noilor abordări în materie, denumirea instituției de „*îmbogățire fără justă cauză*” se modifică în „*îmbogățirea nejustificată*”, care arată că situația reglementată nu constă în lipsa unei cauze, ci în lipsa unei justificări juridice a îmbogățirii.

Luând în considerație afirmația de mai sus, semnalăm că acest fapt juridic generează un raport juridic în conținutul căruia se regăsește obligația celui ce și-a sporit patrimoniul de a restitui celui însărăcit valoarea cu care s-a îmbogățit. Creditorul se numește însărăcit, iar debitorul îmbogățit. Atunci când

îmbogățitul nu-și îndeplinește obligația, însărăcitul poate introduce o acțiune în justiție prin care pretinde restituirea, numită, după tradiția romană a acestui mecanism, *actio de in rem verso*.

Actualitatea temei de cercetare, este asigurată de ideea că îmbogățirea nejustificată, concretizată într-un dezechilibru patrimonial survenit ca urmare a măririi unui patrimoniu în detrimentul altuia, dă naștere la un raport de obligații în temeiul căruia cel ce și-a mărit patrimoniul devine debitorul obligației de restituire către cel ce, corelativ, și-a micșorat patrimoniul - creditor al acelei obligații.

În mod practic, observăm că obligația de restituire are o dublă limită: îmbogățitul este obligat să restituie însărăcitului numai valoarea îmbogățirii sale, chiar dacă însărăcirea reclamantului este mai mare. El nu poate fi ținut să restituie fructele sau să plătească dobânzile legale, fiind de bună-credință, din partea lui neexistând culpă; însărăcitul are dreptul de a i se restitui doar valoarea însărăcirii sale, chiar dacă foloasele îmbogățitului sunt mai mari, în caz contrar îmbogățindu-se el fără just temei.

Valoarea aplicativă a prezentei teze. Concluziile, analizele cuprinse în conținutul tezei ce țin de domeniul îmbogățirii nejustificate, pot constitui un fundament juridico-științific, ce vor constitui un instrument aplicativ cu valoare incontestabilă. Abordarea civilă modernă către îmbogățirea nejustificată pare să se caracterizeze prin (sau, cel puțin, să se îndrepte spre) recunoașterea unui remediu general pentru restituirea beneficiilor conferite fără obligație.

Trăsăturile sale de bază sunt noțiunile de „transfer” și „fără temei legal”. Nu este o eroare (de orice fel) care face ca îmbogățirea să fie nejustificată și care, prin urmare, ar putea fi considerată drept baza revendicării (sau chiar ca una dintre cerințele acesteia). Mai mult, trebuie remarcat faptul că nu este necesar să se introducă o cerință separată de „în detrimentul”. Căci avem de-a face cu restituirea unui avantaj conferit prin „transfer”. Prin urmare, este de la sine înțeles că destinatarul transferului se află în poziția de restituire-debitor, în timp ce cedentul este obligat să fie creditorul corespunzător.

În final, putem impune sublinierea gândului al definitivării în soluționarea efectivă, rapidă și eficientă a examinării dosarelor în instanțele naționale, elaborând și aplicând doctrină coerentă, cercetătorii în domeniu, dezbăt în continuu natura îmbogățirii nejustificate atât practice (în primul rând), cât și a bazelor sale teoretice.

BIBLIOGRAFIE

A. Referințe bibliografice în limba română

1. ADAM, I., *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. București: All Beck,, 2004, 630 p. ISBN: 978-606-18-0685-0.
2. BAIEȘ, S., *Drept Civil. Teoria generală a obligațiilor*. Chișinău: Tipografia centrală, 2015, 752 p. ISBN: 978-9975-53-458-1.
3. CHIBAC, Gh., BRUMĂ, S., ROBU, O., CHIBAC, N. *Drept civil. Contracte și succesiuni. Curs universitar, ed. a IV-a*. Chișinău: Î.S. F.E.- P., Tipografia Centrală”, 2019, 471 p. ISBN: 978-9975-146-39-5.
4. CIMIL, D. *Calificarea raporturilor contractuale*. Chișinău: Grafema Libris, 2013, 224 p. ISBN: 978-9975-52-130-7.
5. Codul Civil al Republicii Moldova, republicat în Monitorul Oficial nr.66-75 din 01.03.2019.
6. CTITOR, N. *Esența dreptului de proprietate privată și reglementarea acestuia în Republica Moldova*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2015.
7. DELEANU, I. *Ficțiunile juridice*. București: Ed. All Beck, 2005, 512 p. ISBN: 973-655-795-2.
8. DIMA, D., *Uzucapiunea. Studiu de doctrină și jurisprudență*. București: Ed. Hamangiu, 2006.
9. DOGARU, Ion, DRĂGHICI, Pompil. *Bazele dreptului civil, Volumul III, Teoria generală a obligațiilor*. București: Ed. C.H. Beck, 2009, 353 p. ISBN: 973-115-233-2
10. DUNLEAVY, Patrick, O’LEARY, Brendan. *Teoriile statului și dreptului modern*. București: 2002, 343 p. ISBN: 9975-903-47-9.
11. GHERASIM, D. *Îmbogățirea fără justă cauză în dauna altuia*. București: Ed. Academiei Române, 1993.
12. IONESCU, B., *Nestemate de jurisprudență*. București: Universul Juridic, 2011.
13. Legea insolvenței, nr. 149 din 29-06-2012, Publicat: 14-09-2012 în Monitorul Oficial Nr. 193-197.
14. MUREȘAN, M., *Dicționar de drept civil (lucrare actualizată, îndreptată și dezvoltată în colectiv)*. Cluj-Napoca: Ed. Cordial Lex, 2009, 411 p. ISBN: 9642812448.
15. NIEMESCH, O. C., *Faptul juridic licit*, București: Editura Hamangiu, 2016, 376 p. ISBN: 978-606-27-0601-2.
16. PĂUN, C. *Îmbogățirea fără justă cauză. Studiu comparativ in dreptul german și roman*. București: Wolters Cluver, 2009, 328 p. ISBN: 9731911332.
17. PĂUN, C.A., *Definirea condițiilor economice ale acțiunii de in rem verso în dreptul românesc*, în R.R.D.P.nr. 5/2007.
18. POP, L. , Popa I.-F., Vidu S.I. *Tratat elementar de drept civil, Obligațiile*. București: Ed. Universul Juridic, 2012, 889 p. ISBN: 978-973-127-746-2.
19. POP, L. *Tratat de drept civil. Obligațiile, vol. I, Regimul juridic general sau Ființa obligațiilor civile*. București: Ed. C.H. Beck, 2006, 608 p. ISBN: 978-973-65-5956-3.
20. POP, L., *Îmbogățirea fără justă cauză în reglementarea noului Cod civil*, în Dreptul, nr. 7/2013.
21. POPESCU, G. “*Trăsăturile caracteristice ale corelării normelor juridice în familia juridică romano-germanică - Conferința internațională „Dimensiunea economico juridică a*

- integrării României, în structurile europene și euro-atlantice*". Suceava: Analele Universității „Ștefan cel Mare”, Nr.825, 2008, 115p.
22. POPESCU, G., “*Rolul și importanța principiilor generale ale dreptului și normelor constituționale în asigurarea corelării normelor juridice*”. Chișinău: Revista Națională de Drept, USM, Nr.6, 2008.
23. ROSETTI-BĂLĂNESCU, I. *Drept civil român. Studiu de doctrină și de jurisprudență*. București: Ed. Socec & Co, S.A.R., 2002, 442 p. ISBN: 923856248.
24. ROȘIORU, F. Datoriile de valoare, Teză de doctorat, Facultatea de Drept, Cluj-Napoca, 2011.
25. SÎNGEORZAN, D.E. *Răspunderea contractuală în materie civilă și comercială*, București: Hamangiu, 2009, 280 p. ISBN: 978-606-522-154-3.
26. STĂTESCU, Constantin, BÎRSAN, Corneliu. *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. București: Ed. All Beck, 2002.
27. STEVE, Hedley, *O introducere critică în dreptul restituirii*. Londra: Butterworths 2001, 368 p. ISBN: 9780406932419.
28. STOICA, Adrian, BOSTAN, Ionel. *Analiza prevederilor Noului Cod Civil privind îmbogățirea fără justă cauză*. Bacău: Acta Universitatis George Bacovia. Juridica - Volume 4. Issue 1/2015, ISSN: ISSN 2285-0171.
29. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, București: Jurisprudența, 2013.
30. TIȚA, G. *Scurte considerații privind reglementarea de lege lata a faptelor juridice licite ca izvor de obligații în Noul Cod civil*. București: Revista Universul Juridic. Nr 6, Iunie, 2018, ISBN: 2393-3445
31. TRIBU, P., *Corelarea normelor juridice în sistemul de drept național cu principiile dreptului internațional - Conferința științifică „Fundamentele societății bazată pe cunoaștere”*, Universitatea Alma Mater, Sibiu, 2008, ISBN: 978-9975-3287-6-0.
32. URSA, V., *Aspecte ale evoluției practicii Judiciare privitoare la îmbogățirea fără temei legitim*. București: în SUBB, Jurisprudentia nr. 1/1977, 114 p. ISBN: 978-8985-42-351-8.

B. Referințe bibliografice în limba rusă

33. КОПЧЕЕВ, С.М. *Гражданское право. Учебник*. Москва: ЕВІТА, 2017, 388 p. ISBN: 5-466-00077-9.
34. ЛАЗАРЕВ, В. В. *Общая теория права и государства, Под редакцией В.В. Лазарева*, Москва: «Юрист», 1994, 472 p. ISBN: 5-7357-0123-1.
35. СУХАНОВ, Е.А. *Гражданское право. Учебник, в 4 т., том III-й, 3-е изд.* Москва: Волтерс Клувер, 2008, 800 p. ISBN: 978-5-466-00100-6.

C. Referințe bibliografice în engleză și franceză

36. AUBERT, Jean-Luc, FLOUR, Jacques. *Droit civil. Les obligations, vol. 2, Le fait juridique*. Paris: Ed. Armand Colin, 1997, 538 p. ISBN: 978-2-247-15260-5.
37. BIRKS, P. *An Introduction to the Law of Restitution*. Oxford: Oxford University Press UK, 1985, 524 p. ISBN: 978-0198256458.
38. BIRKS, P., *Unjust Enrichment*, 2nd edn: Oxford: Oxford University Press, 2005, 360 p. ISBN: 9780199276981
39. BUY, F. *L'essentiel de la jurisprudence civile. Obligations*, Paris: 83 grands arrêts commentés, Gualino, 2009, 208 p. ISBN: 978-2297014335.

40. Dame Masselin v. Decaens, *Cass. Civ.*, 29 April 1971, *Gaz. Pal.* 1971.2.554, *D.* 1971 *Somm.* Pag 197, *JCP* 1971.IV.
41. DUARTE D'ALMEIDA, L., *Allowing for exceptions*. Oxford: Oxford University Press, 2015, 320 p. ISBN: 9780199685783.
42. EDELMAN, James, DEGELING, Simone. *Equity in Commercial Law*. Sydney: Lawbook Co, 2005, 518 p. ISBN: 0455222088.
43. GOFF, Robert, JONES, Gareth, *The Law of Restitution*. London, 1966, 130 p. ISBN: 978-0421873902.
44. MARTY, Gabriel, RAYNAUD, Pierre. *Droit civil. Les obligations, tome 1, Les sources*, 2e. Paris: éd., Sirey, , 1988, nr. 292, 826 p. ISBN: 2-248-02572-6.
45. MITCHELL, Charles, SWADLING, William. *The Unjust Enrichment Act* (ed.), A treia reabilitare: reconstruire și Îmbogățirea necorespunzătoare, Oxford: Oxford Hart Publishing, 2013, 338 p. ISBN: 978-1849464086.
46. ROMANI, A .M. Enrichissement sans cause. Franța: in *Rep. de dr. civ.* Dalloz, janvier, 2011, 27 p.
47. ZIMMERMANN, R. *The Roman Foundations of the Civilian Tradition*. Oxford: Oxford University Press., 1996, 1312 p. ISBN: 9780198764267.

D. Webografie

48. BABĂRĂ, V., *Soluționarea conflictelor de legi în materia faptelor juridice licite* [online], Chișinău, 2019 [citată 04.10.2020]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/85996.
49. BIRKS, Peter, BURROWS, Andrew. *Modelarea instituției îmbogățirii nejustificate* [online]. Articol științific în revista de drept a Universității din Oxford, Marea Britanie, 2014, [citată 13.10.2020]. Disponibil: <https://www.law.ox.ac.uk/sites/files/oxlaw/a5-burrows-unjust-enrichment.pdf>.
50. Cauza *Exall vs Partridge*. Cauza civilă datată din 1799 [online]. Marea Britanie, 2018 [citată 12.10.2020]. Disponibil: <https://alchetron.com/Exall-v-Partridge>.
51. Cauza *R. McDONALD vs COYS OF KENSINGTON*. Royal Courts of Justice [online]. Strand, London, 2004, [citată 11.10.2020]. Disponibil: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2004/47.html>.
52. Cauza *Sempra Metals Ltd vs IRC*. Publicație pe pagina casei lorzilor în parlamentul Britanic. [citată 11.10.2020], Marea Britanie, 2007. Disponibil: <https://publications.parliament.uk/pa/ld200607/ldjudgmt/jd070718/sempra-1.htm>.
53. *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor* [online]. București, 2012, [citată 16.10.2020]. Disponibil: <https://www.spiruharet.ro/facultati/drept-craiova/biblioteca/74c4586b227864898bcf53e5b45d08be.pdf>.
54. EȘANU, N. *Comentariu Cod Civil al Republicii Moldova* [online]. Chișinău, editura ARC, 2006: [citată 12.09.2020]. ISBN 9789975614085. Disponibil: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiau7z6yoDtAhVGs4sKHWHnC9wQFjACegQIARAC&url=https%3A%2F%2Fhummer9999.files.wordpress.com%2F2010%2F09%2Fcodul-civil-al-republicii-moldova.doc&usq=AOvVaw1fAZwL-he0K8HxsVDT6pyN>.

55. EȘANU, N. *Notă informativă la proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative* [online]. Chișinău, 2018 [citată 11.09.2020]. Disponibil: http://www.justice.gov.md/public/files/2018/transparența_in_procesul_decizional/martie/1/NF_Civil_New.pdf.
56. GENTELE, G. *Jursiprudență Suedeză în materie de îmbogățire nejustificată ca urmare a achitării din cauza unei erori tehnice* [online]. Stockholm, 1942, p. 713 [citată 03.11.2020]. Disponibil: <https://svjt.se/svjt/1942/713>.
57. Îmbogățirea nejustificată în dreptul englez [online]. Wikipedia [citată 18.10.2020]. Disponibil: https://en.wikipedia.org/wiki/English_unjust_enrichment_law
58. JUGASTRU, C. *Faptele juridice licite - surse de obligații* [online]. Cluj, 2013 [citată 09.10.2020]. Disponibil: http://arhiva-studia.law.ubbcluj.ro/articol/579#_edn76.
59. SCHULTZ, M. *Îmbogățirea nejustificată în dreptul pozitiv* [online]. Articol științific publicat pe pagina web a guvernului Suedez, Suedia, 2000, [citată 08.10.2020]. Disponibil: <http://www.juridicum.su.se/user/masc/UNJUSTENRICHMENT.htm>.
60. SPĂTARI, P. *Caracterul subsidiar al acțiunii în restituire a îmbogățirii nejustificate – da sau ...?* [online]. Chișinău, 2019. [citată 14.10.2020]. Disponibil: <https://juridicemoldova.md/3754/caracterul-subsiar-al-actiunii-restituire-imbogatirii-nejustificate-da-sau.html>.
61. WJP Rule of Law Index Worldwide. *Programul comun al țărilor lumii în domeniul dreptului omului* ©2019 [citată 27.10.2020]. Disponibil: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/>
62. НОВАК, Д. В., Гербутов В. С., *Ключевые проблемы обязательств из неосновательного обогащения* [online]. Москва: Вестник ВАС РФ, 2014 [citată 19.10.2020]. Disponibil: <https://center-bereg.ru/b395.html?fbclid=IwAR2QNNwbvUwbz2C8WdO2Jz6Rp9suTWO305Plke7cKeRjwS5ha8Eh4G2ptSg>.